

Почитувани претставници на граѓанските организации,

Ви благодариме на интересот за учество на Повикот до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2025 година. Пополнетиот образец (заедно со прилозите, доколку ги има) доставете го до Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата на Република Северна Македонија, електронски на адреса nvosorabotka@gs.gov.mk со назнака **Иницијатива за ГПРВ 2025, до 20.9.2024 година**. Со доставување на образецот потврдувате дека се согласувате вашата иницијатива да биде објавена на веб страницата www.nvosorabotka.gov.mk.

Општи податоци за здружението / фондацијата

Име на здружението/фондацијата: Национален младински совет на Македонија
ЕМБС (матичен број на правниот субјект според податоците во Централен регистар): 6908446
Седиште и адреса (улица, број, општина): Велько Влаховиќ 7/1-1
Застапник: Мариана Ангелова
Веб страница: www.nims.org.mk
Електронска пошта (e-mail): info@nims.org.mk
Телефонски број за контакт: 078 332 401
Лице за контакт: Мариана Ангелова

Предлог- иницијатива

за годишна Програма за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2025 година

Наслов на иницијативата: Усвојување на акциски план за имплементација на Стратегија за ментално здравје кај млади

Стратешки приоритет: (придонес - поврзаност со определен стратешки приоритет на Владата на Република Северна Македонија)

Директно влијае на исполнување на следниот стратешки приоритет на Влада: Обезбедување забрзан и одржлив економски раст, повисок животен стандард и квалитет на живот на граѓаните, особено во делот на квалитет на живот.

Приоритетна цел: (придонес - поврзаност со определена стратешка цел на Владата на Република Северна Македонија)

Директно е поврзано со следните стратешки цели и приоритетни цели на Владата:

- 1) имплементација на Целите за одржлив развој согласно Агендата 2030 на Обединетите Нации и Имплементацијата на новата Рамка за развојна соработка со Обединети Нации за периодот 2021-2025;
- 2) промоција на здравјето и зајакнати превентивни активности;
- 3) подобрување на здравствената состојба на населението и здравствена заштита за секој граѓанин – здравствен систем фокусиран кон пациентот.

Дополнително, индиректно влијае и на исполнување на другите приоритетни цели на Владата.

НППА (поврзаност со пристапни партнерства како и соодветна идентификација на поглавје и подрачје)

Кластер 2: внатрешен пазар, 3.28 заштита на потрошувачи и јавно здравје, подрачје 3.28.2, ментално здравје.

Директно е поврзано со Национална стратегија за ментално здравје на млади.

Образложение: (Краток опис на иницијативата: причини за предлагање, предмет на уредување доколку се работи за закон или подзаконски акт и надлежен орган на државната управа)

Преку усвојувањето на веќе креираниот Акциски план за имплементација на Националната стратегија за ментално здравје кај млади ќе се постигне меѓуинституционална соработка со цел остварување и исполнување на целите од стратегијата. Само како усвоен документ од страна на Влада, без распределен буџет, временска рамка или одговорна/надлежна институција за имплементација на конкретната мерка, нема да се постигне унапредено ментално здравје кај младите, а стратегијата ќе биде само уште еден документ останат на хартија.

Дополнително, со цел следење на имплементацијата и следење на состојбата за ментално здравје кај младите, во јануари 2024, Владата усвои и одлука за формирање на координативно тело, одговорно за целиот процес, а составено од експерти во областа и граѓански здруженија. Ваквото тело ќе помогне за доследна имплементација, разгледување на креираниот акциски план, мониторинг и евалуација на постигнатите резултати од стратегијата.

Одговорна институција: Министерство за здравство, Министерство за социјална политика, демографија и млади

Очекувани влијанија: (Кои се очекуваните влијанија од предлог-иницијативата)

- зголемување на услугите кои институциите ги нудат за млади
- надминување на предизвиците кои младите ги имаат а поврзани со менталното здравје
- разбивање на стереотипите и предрасудите за менталното здравје
- фокусирана работа со сите засегнати страни
- намалување на стресот, анксиозноста, депресијата и паничните напади кај младите

намалување на зависностите и употребата на супстанции кои предизвикуваат зависност и многу други влијанија, сите детално објаснети во стратегијата доставена како прилог на овој документ.

Финансиски импликации: (Дали предлог-иницијативата предизвикува финансиски импликации? Ако има, дали потребните средства се обезбедени и од кои извори?)

Финансиски импликации ќе има само за спроведување на акцискиот план, додека за подготовка на самата стратегија како и за подготовка на акцискиот план за имплементација на стратегијата нема да има финансиски импликации бидејќи ова е веќе изработено и консултирано во Собрание, со Министерството за здравство и со Државниот советник за млади и спорт, а беше финансиски поддржано од Regional cooperation council.

Прилози (со наведување на авторот на документот):

- Акциски план за имплементација на стратегијата, автори Стојан Бајрактаров и Софија Арнаудова Ѓорѓиевска

2024 година

Потпис на застапникот

Акционен план за стратегија за младинско ментално здравје за Северна Македонија со период на имплементација од три години:

Стратешка цел	Мерки	Активности	Партнери	Буџет	Период на имплементација
1. Зголемување на свеста за проблемите менталното здравје кај младите луѓе и намалување на стигмата околу менталното здравје.	Развој и имплементација на сеопфатен план за кампања за промовирање на свеста за менталното здравје и намалување на стигмата кај младите луѓе и општата популација.	Воспоставување на алијанса со медиумски работници. Креирање на медиа кампањи во соработка со асоцијации на ученици и студенти. Спроведување на фокус групи за идентификација на клучните пораки и канали за кампањата. Развој на материјали за кампања (на пр. видеа, постери, објави на социјалните мрежи) и дистрибуција низ медиуми, училиштата, младинските организации и онлајн платформите.	Асоцијации на медиумски работници, Асоцијации на ученици и студенти, Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, НВО, 50.000 долари годишно.		Година 1-3
2. Подобрување на пристапот до услуги за ментално здравје кај младите луѓе, вклучително и преку развој на услуги засновани во заедницата.	Развој и спроведување програма за ментално здравје за млади луѓе заснована на заедницата.	Воспоставување на сервис за ментално здравје во заедницата во соработка со образовни и здравствени институции, асоцијации на ученици и студенти и НВО. Обука на образовен и здравствен персонал, на младинските работници да препознаваат и управуваат со проблемите со менталното здравје.	Министерства за образование, труд и социјална политика и здравство, невладини организации, асоцијации на ученици и студенти.	100.000 долари годишно.	Година 1-3

Стратешка цел	Мерки	Активности	Партнери	Буџет	Период на имплементација
3. Промовирање на рана интервенција и превенција на проблеми со менталното здравје, преку имплементација на интервенции и програми засновани на докази.	Развој и имплементирање програма за ментално здравје базирана на училиште за млади луѓе.	Обука на наставниците и училишниот професионален кадар за препознавање и менаџирање со проблемите со менталното здравје на децата и младите. Воспоставување на програми за поддршка од врвници за млади / студенти.	Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, училишта, невладини организации, младински здруженија.	75.000 долари годишно.	Година 1-3
4. Да се осигура дека услугите за ментално здравје се со висок квалитет и културно сензитивни и дека се достапни за сите млади луѓе, без оглед на нивниот социо-економски статус или географска локација.	Развој и спроведување на стандарди за обезбедување услуги ментално здравје за млади луѓе.	Креирање на програми за континуирана едукација на професионалци, активисти и волонтери за поддршка на менталното здравје на младите. Спроведување на преглед на постоечките услуги и развој на стандарди за услуги и сервиси за ментално здравје. Обуки ги професионалците за ментално здравје да обезбедуваат услуги сензитивни на културата.	Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, училишта, невладини организации, младински здруженија.	50.000 долари годишно.	Година 1-3

Стратешка цел	Мерки	Активности	Партнери	Буџет	Период на имплементација
5. Да се поттикне соработката помеѓу различни сектори, вклучително здравство, образованието и труд и социјална политика, за да се одговори на сложените социјални детерминанти на менталното здравје кај младите.	Формирање мулти-секторска работна група за ментално здравје на младите.	Воспоставување соработка и координација на сите сектори кои се значајни во оваа поле. Креирање на работна група од претставници од различни сектори за да се развие и спроведува национална стратегија за младиноско ментално здравје. Развој на рамка за соработка и координација.	Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, училишта, невладини организации, младински здруженија.	25.000 долари годишно.	Година 1-3
6. Да се подигне психолошката писменост кај младите луѓе, нивните фамилии, наставниот кадар, целото општество.		Користење на платформите на социјалните медиуми за подобрување на знаењата и свеста за проблемите со менталното здравје и промовирање на писменоста за менталното здравје. Подготвување на едукативни материјали како што се брошури, постери и инфографици кои ќе се дистрибуираат во образовните институции и јавните простори.	Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, училишта, невладини организации, Агенција за млади и спорт, младински здруженија.	25.000 долари годишно.	

Стратешка цел	Мерки	Активности	Партнери	Буџет	Период на имплементација
		<p>Креирање на медиумски настани за ментално здравје, вклучување на јавни личности, креирање на мрежи за соработка со различни институции и поединци, соработка со медиумски, спортски, работници од областа на културата и уметноста...</p> <p>Соработка со локални невладини организации и други засегнати страни за да се обезбеди ефективна и ефикасна дисеминација на кампањата.</p>			
<p>7. Зајакнување на програмите за ментално здравје во образовните институции</p>	<p>Развој на програма за едукација на наставници, психолози и други педагози и друг професионален кадар за подобрување на знаењето и разбирањето на проблемите на менталното здравје, вклучувајќи препознавање на</p>	<p>Едукација на образовниот кадар за препознавање на симптоми на ризици и загрозеност на менталното здравје на младите, за распознавање на знаци на растројства, тренинг за основни знаења за психогераневско советување и поддршка. Организација на тимови за поддршка на менталното здравје во училиштата со цел обезбедување на минимум потребните услуги за ментално здравје и поддршка на учениците(разни видови на меѓусебна поддршка, од системите на психолошка и педагошка поддршка, од наставниот и раководниот образовен кадар).</p>	<p>Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, НВО, младински организации.</p>	<p>50.000 долари годишно.</p>	<p>Година 1-3</p>

Стратешка цел	Мерки	Активности	Партнери	Буџет	Период на имплементација
	<p>Симптоми и растројства, кризни ситуации и развојни аспекти.</p>	<p>Основање на ресурсен универзитетски центар кој ќе обезбедува пристап до различни видови ресурси за студентите (телефонски линии за ментално здравје, други дигитални форми, апликации, онлајн советување). Промоција на култура на отворена комуникација и психолошка поддршка во училиштата, поддршка на учениците за нивните проблеми со менталното здравје.</p>			
<p>8. Промоција / развој на дигитални алатки за поддршка за ментално здравје:</p>	<p>Развој на онлајн услуги за советување, креирање на апликации за ментално здравје што може да ги користат младите за подобрување на знаењата за ментално здравје, како што се онлајн советување, едукативни алатки и материјали за подобрување на писменоста, пристап до</p>	<p>Креирање на програми за обука и поддршка на професионалците за ментално здравје за тоа како ефикасно да ги користат дигиталните алатки за да обезбедат услуги за ментално здравје. Креирање на онлајн платформа погодна за корисниците која обезбедува пристап до информации за менталното здравје на младите, едукативни алатки за основи поими и теми поврзани со менталното здравје, услуги и ресурси за ментално здравје, како што се онлајн советување, едукативни алатки и материјали за самопомош.</p> <p>Промоција на употребата на дигитални алатки во училиштата и заедницата со</p>			

Стратешка цел	Мерки	Активности	Партнери	Буџет	Период на имплементација
	услугите за ментално здравје.	цел подобрување на пристапот до услугите за ментално здравје.			
9. Креирање на систем за мониторинг и евалуација	Креирање на програми за мониторинг и евалуација со цел постојана процена на ефикасност и ефективност на програмите и интервенциите за ментално здравје.	Организација на редовни истражувања и анализи со цел проценка на влијанието на програмите и интервенциите за ментално здравје. Употреба на добиените податоци од мониторинг и евалуација креирање стратешки документи и програми.	Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, НВО, младински организации.	50.000 долари годишно.	Година 1-3